

EESTI ADVOKATUUR

ESTONIAN BAR ASSOCIATION

Lp Mart Vörklaev
Rahandusminister
Rahandusministeerium
info@rahandusministeerium.ee
Kristiina.Kubja@fin.ee

Teie 21.08.2023 nr 13-1.1/5460-1
Meie 19.09.2023 nr 1-8/635-2

Krüptovaraturu seaduseelnõu osas arvamuse esitamine

Lugupeetud Mart Vörklaev

Eesti Advokatuur tänab võimaluse eest krüptovaraturu seaduse (KrüTS) eelnõu osas arvamust avaldada. Alljärgnevalt esitame seisukohad eelnõule.

1. Virtuaalväeringu teenuse pakkuja uus tegevusluba

Leiame, et kavandatud nõue turuosaliste jaoks taotleda uut tegevusluba suurendab põhjendamatult ettevõtjate halduskoormust ning vähendab Rahapesu Andmebüroo varasema töö väärtust. Eelnev RahaPTS redaktsioon, mis jõustus 15.03.2022, nõudis turuosalistelt tegevuse kohandamist uute nõuetega ja uue tegevusloa taotlemist hiljemalt 15.06.2022. Paljud neist menetlustest on veel käimas.

Mainitud RahaPTS redaktsiooni seletuskirjas märgiti seoseid kahe Euroopa Liidu algatusega, mis olid tol ajal veel menetluses. RahaPTS redaktsiooni seletuskirjas selgitati, et „*Eelnõu on seotud kahe Euroopa Liidu algatusega, mis mõlemad on veel menetluses. Esimene neist on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepanek, mis käsitleb krüptovaraturge ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 (COM/2020/593 final) ja teine on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õiguslik pakett. Esimene neist sätestab virtuaalväeringu teenuse pakkuja tegevuse nõuded ja teine hoolsusmeetmed. Kummagi algatuse täpne jõustumisaeg pole eelnõu kirjutamise hetkel teada. Kõik Euroopa Liidu algatused omavad sarnaseid eesmärke nagu käesolev eelnõu: maandada rahapesu ja terrorismi rahastamise riske ning suurendada usaldusväarsust ja läbipaistvust virtuaalväeringu teenuse sektoris*“.

Eelnõu ettevalmistajate sõnum turuosalistele seisnes selles, et „uue“ RahaPTS'i järgi väljastatud tegevusluba on võrdväärne MiCA loaga. Uute tegevuslubade taotlemine tähendaks kolmandat samasisulist järjestikust loamenetlust alates 2020. aastast.

Uue tegevusloa menetluse ning seniste tegevuslubade automaatse kehtetuks tunnistamise jaoks puudub vajadus. Seletuskirjas toodud põhjendus (lk 11), et Finantsinspeksioonil puudub ülevaade virtuaalväeringu teenuse pakkujate tegevusloa aluseks olevatest asjaoludest ja riskidest, ei ole põhjendatud. Finantsinspeksioonil on eelnõu kohaselt olemas kõik vahendid ja tööriistad tuvastamiseks kõigi virtuaalväeringu teenuse pakkujate osas asjakohased asjaolud ja

riskid, mis tuvastataks tavapärase tegevusloa menetluses. Samuti on olemas kõik vahendid tegevusloa nõuetele mittevastavate ettevõtete turult eemaldamiseks. Finantsinspektsioon saab alati teostada kohapealseid kontrolle, pärida kõikvõimalikke andmeid ja aruandeid ning tunnistada nõuetele mittevastavate subjektide tegevusluba kehtetuks.

Meie hinnangul on kavandatud üleminekusätted ebaotstarbekad, eriti seoses kehtivate tegevuslubadega. Soovitame rakendada lahendust, mis annab võimaluse kontrollida nõuetele vastavust, säilitades samas olemasolevad tegevusload. Märgime, et MiCA võimaldab sellist lähenemist ja soovitame sellest lähtuda.

Virtuaalvääringu tegevusloa saamine või uuendamine võtab praktikas üks kuni poolteist aastat aega ning on märkimisväärne ajaline ja rahaline kulu ettevõtetele. Sellise koormava menetluse kehtestamiseks ja korduva läbimise nõudmiseks peaks olema väga kaalukad põhjused, mida seletuskirjast ei nähtu.

Eelnõu lähenemine tegevuslubadele tuleks lahendada nii, et näiteks alates 2023. aastast tegevusloa saanud või tegevusluba uuendanud ettevõtete osas kontrollitaks eelnõus sätestatud uutele nõuetele vastavust, kuid tegevusload jäävad kehtima võimalusega need kehtetuks tunnistada. Eeldatav lahendus oleks tegevuslubade lihtsustatud menetlus. Tegevusload ei peaks automaatselt kehtivust kaotama ning MiCA ja KrÜTS jõustumisel (või sellele eelnevalt üleminekusätete alusel) peaks kontrollima üksnes uutele nõuetele vastavust. Lisaks oleks Finantsinspektsioonil sellisel juhul võimalik kontrollida ka vastavust kõigile muudele nõuetele tavapäraste järelevalvemenetluste käigus. Prantsusmaa on näiteks teatanud, et nad võimaldavad enne MiCA kehtima hakkamist virtuaalvääringu tegevusluba omavatel ettevõtetel tegevusega jätkata. Olukorras, kus Eesti ettevõtetele luuakse Euroopa Liidu teiste riikide ettevõtetega oluliselt keerulisem ja kulukam menetlus halvab Eesti konkurentsivõimet ning tekitab riigile lisakulusid.

Uue nullist alustatava tegevusloa menetluse kehtestamine ja kehtivate tegevuslubade automaatne kehtetuks tunnistamine võib suure tõenäosusega osutuda ebaproportsionaalseks, rikkuda õiguspärase ootuse printsiipi ning luua ebamõistlikku halduskoormust. Eeltoodu äärmusliku abinõu näol on tegemist põhiseadusega kaitstud ettevõtlusvabaduse lubamatu riivega, kuna kavandatud ulatuslik piirang ei ole proportsionaalne ehk sobiv ja ainuvajalik (st ei kaalu üles vastuargumente) taotletava eesmärgi saavutamiseks. Riigikohus on näiteks asunud ühes oma lahendis seisukohale, et kauplemisloa peatamine saab olla vajalik vaid siis, kui ei leidu muid vahendeid loa peatamise eesmärgi saavutamiseks (Riigikohtu lahend nr 3-3-1-32-02). Seejuures on Riigikohus oma lahendis nr 3-3-1-77-04 asunud järgmisele seisukohale: „Riigikohtu halduskolleegium leiab, et ettevõtja tegevuse peatamine on mõõdukas üksnes erandlikel asjaoludel. Tegemist on äärmusliku abinõuga, mis seab ohtu ettevõtja tegevuse jätkumise. Ettevõtja tegevuse peatamisel halveneb tema majanduslik seisund, mille tõttu saavad kahjustatud ettevõtja võlausaldajate ja töötajate õiguspärased huvid.“ Õiguspäraselt tegutsevad virtuaalvääringu teenuse pakkujad on olnud Eestis pideva regulatsioonide muutmise ja Rahapesu Andmebüroo halduspraktika muutumise tõttu pea pidevas tegevusloa menetluses. Regulaatiivsete muudatuste tõttu on tegevusloa menetlus tulnud läbida vähemalt kaks korda – esmalt kehtiva RahaPTS esimese redaktsiooni jõustumisel 2017. aastast ning teisalt praeguse regulatiivse režiimi jõustumisel alates 2020. aastast. Seejuures Rahapesu Andmebüroo halduspraktika muutumise tõttu on kohustatud kõik virtuaalvääringu teenuse pakkujad oma tegevuslubasid uuendama ehk läbima tegevusloa menetluse täies ulatuses kehtiva RahaPTS nõuetele vastavuse osas teistkordselt. Seega on Eesti virtuaalvääringu teenuse pakkujad läbinud alates 2017. aastast vähemalt kolm tegevusloa menetlust ning paljud läbivad alles viimast uuendamise menetlust.

Menetlusökoonomia printsiip eeldab, et protsessid korraldatakse kulutõhusalt ja vältides tarbetut kordust. Uute taotluste esitamise nõue loob olukorra, kus järelevalveasutused ja ettevõtted korduvalt esitavad ja kontrollivad samu dokumente, mida on varem juba hinnatud ja heaks kiidetud. See dubleerimine tekitab märkimisväärseid lisakulusid erasektorile ja riigieelarvele, ilma et tooks kaasa proportsionaalset lisandväärtust turu reguleerimisele ja järelevalvele. Võimalik, et viimased (hetkel käimasolevad) Rahapesu Andmebüroo tegevusloa uuendamise menetlused viiakse lõpuni alles KrüTS jõustumise ajaks. Rahapesu Andmebüroo on teinud märkimisväärselt palju tööd, et veenduda olemasolevate tegevuslubade taotlejate usaldusväärsuses. Seega ei ole põhjust eeldada (mida eelnõus sätestatud seniste tegevuslubade kehtetuks tunnistamine sisuliselt teeb), et tegevusload väljastatakse ettevõtetele, kes ei suuda täita MiCA'st tulenevaid kohustusi.

Eesti ei ole ainus riik, kus olemasolevad teenusepakkujad peavad viima oma tegevuse kooskõlla MiCA'ga. Näiteks Prantsusmaa, kus tegutseb mh Binance, üks suurimaid krüptovarateenuse osutajaid maailmas, on teinud ettepaneku automaatselt väljastada „MiCA“ tegevusload ettevõtetele, kes omasid tegevusluba enne 1. jaanuari 2024: <https://www.amf-france.org/en/news-publications/news/digital-assets-amf-amends-it-general-regulation-and-its-policy-dasp-light-enhanced-registration-and>.

Sarnase lähenemise võtmine võimaldaks muuta menetlused oluliselt paindlikumaks. Järelevalveasutused saaksid teostada järelevalvet turuosaliste protsesside üle ning tunnistada rikkujate tegevusload kehtetuks vastavalt vajadusele. Samas ei oleks katkestatud nende turuosaliste tegevus, kelle taotluseid ei jõuta menetleda eelnõus määratud tähtajaks.

Ettepanek:

1. virtuaalväeringu teenuse pakkuja tegevusluba jääb kehtima ettevõtetal, kes omasid tegevuslubasid enne 30.12.2024; või alternatiivselt
2. virtuaalväeringu teenuse pakkujad, kellele on väljastatud tegevusluba või uuendanud tegevusluba alates 2023. aastast ei pea taotlema uut tegevusluba; ja
3. virtuaalväeringu tegevuslubasid omavad ettevõtted peavad esitama järelevalve seisukohast olulised dokumendid (vastav loetelu lepitakse kokku turuosaliste ja Finantsinspektsiooni vahel) Finantsinspektsioonile hiljemalt 30.12.2024.

2. KrüTS-i kehtima hakkamine

Eelnõu pakub välja, et turuosalised peavad saama uue tegevusloa kuue kuu jooksul pärast seaduse jõustumist. Samas on üldteada, et Finantsinspektsiooni tegevusloa menetlused võtavad tavaliselt rohkem aega. Kui suur hulk turuosalisi esitab tegevusloa taotlusi samal ajal, võib menetlemise kiirus veelgi enam kannatada, eriti olukorras, kus lähiajal suureneb tegevusloa taotlejate hulk tulenevalt uute järelevalve alla minevate valdkondade lisandumisest lähiajal. Seetõttu võib tekkida olukord, kus ettevõtetal, kes pole saanud uut tegevusluba õigeaegselt, tuleb oma tegevus peatada.

Mõned võimalikud probleemid ja riskid:

Klientide huvide kahjustamine: Ettevõtted, kes ei saa tegevusluba õigeaegselt, võivad olla sunnitud peatama oma tegevuse. See võib mõjutada klientidele pakutavaid teenuseid, sealhulgas teenuste katkestamine või kvaliteedi langus.

Klientide varade kaitse: Kui ettevõtte peatab tegevuse, peavad nad kindlustama, et klientide vara ja andmed oleksid kaitstud ja tagastatud õigeaegselt ja turvaliselt. Olukorras, kus ettevõttelt

võetakse tegevusluba, võib tekkida risk, et makseteenuse pakkujad sulgevad nende maksekontod. See omakorda võib tekitada olukorra, kus ettevõtted ei saa oma klientidele enam nende vara tagasi kanda.

Investorite huvide kahjustamine: Kui ettevõtted peatavad oma tegevuse, võivad kohalikud ja välisinvestorid kaotada Eesti riigi vastu usalduse, mis võib mõjutada negatiivselt Eesti majanduskeskkonda.

Töökohtade kaotus: Ettevõtetal, kes peavad oma tegevuse peatama, peavad koondama töötajaid, mis mõjutab negatiivselt töökohtade arvu ja majandust tervikuna.

On murettekitav, et eelnõu ei kasuta EL õigusega ette nähtud võimalust pikendada üleminekuaega 2026. aasta 1. juulini. See pikendus annaks ettevõtetele ja Finantsinspeksiioonile rohkem aega kohaneda uute nõuetega ja vähendaks riske, mis on seotud tegevusloa taotlemisega. Eelnõu praegusel kujul võib põhjustada ebavajalikku segadust ja ebakindlust.

3. Juhatus ja nõukogu

MiCAst ei tulene, et krüptovaraturu osalisel peab olema nõukogu ja/või rohkem kui üks juhatuse liige. Muudatus teeks Eesti ebaatraktiivseks uutele taotlejatele. Kui teistes riikides piisab vaid ühest kõrgema juhtorgani liikmest, siis Eestis tuleks otsida viis Finantsinspeksiiooni kõrgendatud nõuetele vastavat spetsialisti.

Finantsinspeksiiooni sobivusmenetlus on väga ressursimahukas menetlus nii ettevõtetele, kui ka riigile. Haldusmenetluste keerulisemaks muutmine on vastuolus üleriigilise rahanduspoliitikaga. Kui teistes sektorites otsitakse kärpekohti, siis finantsvaldkonnas tõstetakse halduskoormust.

Hetkel on väljastatud üle 80 virtuaalvääringu teenusepakkuja tegevusloa. Valdav enamus hetkel tegutsevatest ettevõtetest on nõukoguta osaühingud ning juhatuse liikmete hulgas on mitteresidente. Lisaks hakkab peatselt kehtima krediidiinkassode ja -ostjate seadus (KAVS). Seaduse seletuskiri viitab uuringule, mille järgi oli 2021 aasta lõpus Eestis 211 äriühingut, mille tegevusala nõuab tegevusloa saamist. Isegi, kui kõik tänased virtuaalvääringu teenuse pakkujad ja krediidiinkassod ei taotle tegevusluba, siis tekib ikkagi olukord, kus tegevusluba võivad järgneva aasta-kahe jooksul taotleda ca sadakond ettevõtet, mis tähendab ca 500 Finantsinspeksiiooni kõrgendatud nõuetele vastava isiku leidmist. Teatavasti nõuab Finantsinspeksiioon, et enamus juhatuse liikmeid peaks olema Eesti residentid ning nõukogus peaks samuti olema Eesti resident. Sellises mahus tippspetsialiste Eestist leida on keeruline, kui mitte võimatu.

Lisaks, näiteks KAVS-i alusel, kus on samuti jäetud võimalus tegevusloa kohustusega isik asutada nii OÜ- kui AS-ina, taoline nõue puudub. Kuigi seletuskiri viitab, et selline nõue on läbi RahaPTS § 72⁴ lõike 2 olemas ka olemasolevate virtuaalvääringu teenusepakkujate tegevuslubade puhul, siis ei ole see kindlasti üheselt selge. Argument, et “võib teha osaühingu juhtimise nõrgemaks” ei põhjenda juhtkonnale taolise suuruse määramist arvestades, et lubatud on nii osaühingu kui aktsiaseltsina tegutsemine. Samas ei ole põhjendatud, mille poolest jääb osaühingu juhtimine nõrgemaks. Vormivabadus asutamisel muutub sellise nõude lisamisel sisutihjaks. Võiks kaaluda kaheliikmelise juhatuse liikme kohustuse kehtestamist, sest sellisel juhul saab esimese ja teise kaitseliini ülesanded jagada erinevate isikute vahel. Samuti tagab kaheliikmeline juhatuse ettevõtte jätkusuutlikuma juhtimise, kui üks juhatuse liige ei saa ajutiselt tööülesandeid täita. Samas ei tohiks piirata juhatuses mitteresidentide olemist.

Eelnevalt tulenevalt teeme ettepaneku loobuda eelnõus pakutud § 6 lõigetest 2 ja 3.

4. Audiitorkontroll

Virtuaalvääringu teenust pakkuvaid ühinguid auditeerivad üksikud audiitorid, kes turuosaliste teatel on ülekoormatud. Probleemiks on auditeeritud aruannete tähtaegne valmimine. Kui ettevõtted peavad hakkama audiitoreid vahetama võib tekkida olukord, kus sobivat audiitorit ei leita või peab uus audiitor hakkama ettevõtte tegevusega alusest peale kurssi viima, mis on suur ressursikulu. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku loobuda eelnõu § 16 lõige 3 nõudest, et audiitorettevõtja võib nimetada kuni viieks aastaks ning sama audiitorettevõtte vahetult järgnevas perioodiks nimetamine ei ole lubatud.

5. Täpsustavad kommentaarid eelnõu osas

Täpsustavad kommentaarid koos ettepanekutega spetsiifiliste eelnõu punktide kohta on toodud järgnevas tabelis:

Punkt 6	Punktis 6 täpsustatakse RahaPTS § 13 krüptovaratteenuse osutaja poolt teostatava rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide hindamise nõudeid.	Riskihinnanguga määratakse kindlaks üleüldiselt väiksema ja suurema riski asjaolud arvestades nii regulatsioonides toodud faktoreid kui ka riigi riskihinnanguid. Jääb arusaamatuks, miks on vajalik eraldi tuua seadusesse konkreetse riskifaktori hindamine, sest seaduses ei ole välja toodud teiste sarnaste riskifaktorite osas sellist lähenemist. Selline täiendus ainult ühe riskifaktori osas ei ole kooskõlas paragrahvi üldise loogikaga. Samuti tasub arvestada, kas Eestil on vajalik olla ees EBA juhenditest, eriti olukorras, kus EBA on vastava juhendi osas juba turuosalistega konsultatsioonis ja teada on sellise riski hindamine kõrgeks, mis nõuab tugevdatud hoolsusmeetmeid. Kuna turuosalistes peavad järgima TFR määrust ja seal toodud riskipõhist lähenemist, võiks jääda see punkt välja riskihinnangu alt. Ettepanek: Eemaldada paragrahvi 13 täiendus
----------------	--	---

**Punkt
15**

RahaPTS § 36 lõike 2 muudatusega lisatakse suuremale riskile viitavate asjaolude loetellu krüptovara ülekandmise tehingud, mis on suunatud isehallatavale aadressile või pärinevad isehallatavalt aadressilt.

Seaduse muudatuse puhul on oluline jälgida, et sisse viidavad muudatused on sobilikud, hädavajalikud (nõuete ja juhendite dubleerimine) ja oleks kooskõlas valdkonda reguleerivate juhenditega. EBA juhendi projekti kohaselt on toodud, et suuremale riskile viitavate asjaolude hulgas on tehingud isehallatavate aadressidega. Järgides nii määrust kui EBA juhendit, oleks kohasem muuta paragrahvi § 37 lg 3 ja lisada täiendav punkt tehingute kohta, mis hõlmavad isehallatavaid aadresse. Selline muudatus oleks kooskõlas EBA riskifaktorite juhendiga[1]. Kui soovitakse muuta §-i 36, siis selliselt ei ole see muudatus kooskõlas (EL) 2015/ 849 artikkel 18 punktiga 1, mis räägib tugevdatud meetmetest kliendi osas, sest antud juhul on tegemist tehingu, mitte kliendi riskiga. Tehingu riski katab seaduse § 37 lg 3. Sellist käsitlust toetab ka muudatus 16, mis räägib täiendava ülekantava krüptovara tehingu kohta info kogumisest kõrgema riski korral. Samuti tasub kaaluda, kas 37 lg 3 punktid 2 ja 3 juba katavad tehinguid isehallatavate aadressidega (p 3 tundmatud isikud ja p 2 anonüümsed tehingud). EBA on TFR määruse kontekstis see, kes peab andma täpsemad juhised, millistel juhtudel on tehingud isehallatavate aadressidega kõrgema riskiga. EBA riskifaktorite juhendi projektis punktis 21.5 on sellised olukorrad loetletud.

Ettepanek 1: Mitte muuta RahaPTS § 36 lõike 2

Ettepanek 2: Muuta vajadusel § 37 lg 3.

[1] *EBA Consultation paper on amending Guidelines on ML FT risk factors: 21.3. The following factors may contribute to increasing risk – (d) the product allows transactions between the customer’s account and: i. self-hosted addresses.*

**Punkt
16**

RahaPTS § 38 muudatusega lisatakse täiendavate hooldusmeetmete loetellu täiendava teabe kogumine ülekantud krüptovara päritolu ja sihtkoha kohta.

Seaduse muudatuse puhul on oluline jälgida, et sisse viidavad muudatused on sobilikud, hädavajalikud (nõuete ja juhendite dubleerimine) ja oleks kooskõlas valdkonda reguleerivate juhenditega. § 38 lg 2 ütleb: *“täiendava teabe kogumine ärisuhte, tehingu või toimingu eesmärgi ja olemuse kohta ning esitatud teabe kontrollimine lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärinevad usaldusväärsest ja sõltumatust allikast”*. Seega lõige 2 juba katab täiendava hooldusmeetme rakendamise tehingute kohta, mille alla kuuluvad ka juba krüptovara tehingud. Samuti on TFR määruses toodud kohustus krüptovara ülekannete algatajate ja saajate kohta käiva info kogumine, mis annab samuti tulemuseks päritolu ja sihtkoha kohta info kogumise. Kui seadusandja peab silmas selle muudatusega tehniliste lahenduste kasutamist (Elliptic, Chainanalysis jt) kui täiendavat hooldusmeetet krüptovara päritolu ja sihtkoha ehk saaja hindamisel, siis see ei tule antud punktist ja seletusest üheselt välja. Isegi sellisel juhul oleks tegemist dubleerimisega, mis pannakse paika EBA juhendiga ja mida kõik peavad järgima.

Ettepanek: Mitte tuua sisse täiendust, kuna olemasolev seadus ja tulevikus kehtima hakkab EBA juhend katab vajaliku.

<p>Punkt 19</p>	<p>Punktiga 19 sätestatakse RahaPTS §-s 40, et krüptovara teenuse osutaja teeb kindlaks, kas respondentasutuseks olev krüptovara teenuse osutajal on tegevusluba või kas ta on registreeritud.</p>	<p>Seaduse muudatuse puhul on oluline jälgida, et sisse viidavad muudatused on sobilikud, hädavajalikud (dubleerimine) ja oleks kooskõlas valdkonda reguleerivate juhenditega. Arvestades § 40 lõikes 2 toodud ja seda, et korrespondentasutusel ei ole tavapäraselt soovi respondentasutuse klientide osas kohaldada kõiki hoolsusmeetmeid, peab korrespondentasutus tegema kindlaks, kas respondentasutus on järelevalve all ja seega koguma tegevusloa kohta info. Lisaks peab ka hindama, kas vastav respondentasutus kohaldab võrdväärseid nõudeid. Praktikas ei ole usutav, et ühelgi juhul korrespondentsuhteid luues jäetakse kogumata info tegevuslubade kohta. Arvestades, et tegevuslubade nõue kehtib kõikide finantseerimisasutuste kohta, siis ei ole kohane, et vaid ühele kehtestatakse seaduses vastav punkt.</p> <p>Ettepanek: Eemaldada paragrahvi 40 täiendus.</p>
<p>Punkt 21</p>	<p>Punktiga 21 eemaldatakse RahaPTS § 42 lõikest 3 virtuaalvääringu teenuse ülekandeid puudutav erisus.</p>	<p>Makseteenuse alla ei kuulu krüptovarateenuse pakkujad, samas §-s 25 toodud nõuded kehtivad ka neile. Samuti kehtib TFR ka makseteenuse pakkujatele ja mitte ainult krüptovara teenustele.</p> <p>Kommentaari: Kas paragrahv on suunatud ainult makseteenuseid pakkuvatele isikutele?</p>

**Punkt
27**

Punktiga 27 asendatakse RahaPTS §-s 96 määruse (EL) 2015/847 viide viitega uuele makseteenuseid ja krüptovaraülekandeid reguleerivale TFR määrusele ehk määrusele (EL) 2023/1113.

Kuna vastav rikkumine on (EL) 2023/1113 määruse peegeldamine, siis peaks kasutama ka artiklis 29 toodud karistuse mõtet, et rikkumine on “korduv ja süstemaatiline”, mida tänane sõnastus ei arvesta. TFR kohaselt võiks paragrahvi 96 lõige 1 sõnastus olla järgmine: *“Makseteenuse pakkuja jätab korduvalt või süstemaatiliselt rahaülekandes edastamata maksjat või makse saajat käsitleva nõutava teabe, rikkudes (EL) 2023/1113 artiklit 4, 5 või 6 või muude Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/1113 kehtestatud makseteenuse pakkuja kohustuste rikkumise eest”*.

Ettepanek: Rikkumise sõnastamisel järgida (EL) 2023/1113 määruses toodut.

<p>Punkt 28</p>	<p>Puntiga 28 täiendatakse seadust uue väärtekoosseisuga (RahaPTS § 96²).</p>	<p>Kommentaar: § 96¹ tühistatakse ja täiendatakse §-ga 96². Kuna § 96¹ tühistatakse sama muudatusega, siis ei saa tekkida § 96².</p> <p>Krüptovaraülekannetega saavad tegeleda MICA alusel erinevat tüüpi kohustatud isikud, seda arvesse võttes võiks makseandmete rikkumine viia ühe paragrahvi alla nagu on TFR määruuses, et vältida olukordi, kus sama teo eest võib saada trahvi kahe erineva rikkumise alusel (näiteks krediidasutused, makseasutused, kes tulevikus tegelevad nii makseteenuste kui krüptovara teenustega).</p> <p>Ettepanek: § 96² viia kokku §-ga 96.</p>
------------------------	--	---

6. Ühisrahastusteenuse osutajate lisamine RahaPTS alusel kohustatud isikute hulka

Ühisrahastusteenuse osutajatele kohalduvad nõuded on sätestatud otsekohalduvas määruuses (EL) 2020/1503 ja selle rakendusaktides. Määruse (EL) 2020/1503 preambuli punktis 32 on viidatud, milliseid meetmeid tuleks rahapesu ja terrorismi rahastamise riski maandamiseks võtta, kuid nende meetmete hulka ei kuulu ühisrahastusteenuse osutajate lisamine kohustatud isikute hulka liikmesriikide otsusel. Määruse (EL) 2020/1503 preambuli punkti 32 ja artikli 45 lg 1 punkti (p) kohaselt peab Euroopa Komisjon hindama, kas on vajalik ja proportsionaalne, et ühisrahastusteenuse osutajad järgiksid riigisisest õigust, millega rakendatakse direktiivi (EL) 2015/849 seoses rahapesu ja terrorismi rahastamisega, ning kas sellised ühisrahastusteenuse osutajad tuleks lisada kohustatud isikute loetellu kõnealuse direktiivi tähenduses. Seega ei peaks ühisrahastusteenuse osutajad olema kohustatud isikud RahaPTS-i alusel seni, kuni neid ei ole direktiivi (EL) 2015/849 muutmisega kohustatud isikute hulka arvatud.

Ühisrahastusteenuse osutajate lisamine RahaPTS-i alusel kohustatud isikute hulka ei ole vajalik - määruse (EL) 2020/1503 preambuli punkti 29 ja artikkel 10 lg 4 kohaselt võib ühisrahastusteenuse osutaja osutada makseteenuseid ise või kolmanda isiku kaudu, tingimusel et ühisrahastusteenuse osutaja ise või kolmas isik on makseteenuse pakkuja vastavalt direktiivile (EL) 2015/2366. Makseteenuse pakkujad on juba kohustatud isikud direktiivi (EL) 2015/849 ja RahaPTS alusel. Seega on RahaPTS-s sätestatud hooldusmeetmete kohaldamine juba kohustuslik juhul, kui ühisrahastusteenusega kaasnevad makseteenused – sel juhul peab makseteenuse osutaja hooldusmeetmeid kohaldama. Sama kohustuse sätestamine ühisrahastusteenuse osutajatele, kes ise makseteenuseid ei osuta, ei ole põhjendatud.

Määruse (EL) 2020/1503 eesmärk on preambuli punktide 6 ja 7 kohaselt edendada piiriüleseid ühisrahastusteenuseid ja kõrvaldada ühisrahastusteenuste siseturu nõuetekohase toimimise takistused (sh liikmesriigiti killustunud õigusraamistik). Eelnõuga RahaPTS § 6 lg-sse 2 lisataval punktil 8¹ oleks aga vastupidine mõju. Veelgi enam, muudatus seab Eesti ühisrahastusteenuse osutajad piiriüleste teenuste osutamisel kehvemasse konkurentsiolekorda, sest Eesti ühisrahastusteenuse osutajate teenuste kasutamine muutub nii investoritele kui ka projektiomanikele ebamugavamaks.

Lisaks ei ole eelnõu seletuskirja põhjendus piisav osas, miks RahaPTS-is kohustatud isikute ringi laiendada olukorras, kui selline muudatus läheb vastuollu EL-i otsekohalduva määruse eesmärkide ja sisuga ning seab Eesti ettevõtjad kehvamasse konkurentsipositsiooni. Seletuskirjas toodud põhjendus, et nüüd on lihtsalt võimalik ühisrahastusteenuse osutajad kohustatud isikute hulka lisada (sest nad on reguleeritud teenuse pakkujad), ei ole piisav ning põhjendus, et määrus (EL) 2020/1503 võimaldab vastava teenuse hõlmata RahaPTS-i regulatsiooni, ei ole korrektne. Viidatud määruse kohaselt tuleks vastav otsus teha direktiivi (EL) 2015/849 muutmisega, mitte üksikult liikmesriikide poolt. Määrus (EL) 2020/1503 jätab mitme muu nõude osas liikmeriikidele valikuõiguse, kuid mitte rahapesu ja terrorismi tõkestamiseks kohustatud isikute ringi osas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Imbi Jürgen
Esimees